

ٲاكردن و دانښتن. . نٲوزاد بٲندي

كاكٲ گيان ، لٲرٲ دوو جٲر ژيان دٲست ئٲكٲوٲ ، ٲاكردن يان دانښتن .. ئيتر كاميانٲ ئٲوٲ ، يان ٲاستر كاميانٲ بٲ ئٲگونجٲ ، ئٲوٲ يان ئارٲزووي خٲتٲ .. ٲاكردنٲكٲيش جٲري هٲيٲ ، سٲد وبيست ، هٲشتا ، نٲرمٲغار ، هٲروٲٲٲ ، گرنكٲ ئٲوٲيٲ نابٲ ٲاوٲستيت .. دانښتنٲكٲيش هٲژدٲ سٲعاتيٲ هٲيٲ .. دوانزٲ سٲعاتيٲ ، شٲش سٲعاتيٲ ، سٲ سٲعاتيٲ .. گرنكٲ ئٲوٲيٲ جوٲٲيٲ بٲ نٲكٲيت ، بٲٲام ئازاديت لٲوٲيٲ ٲٲرغٲكانٲ بگٲٲيٲ ، لٲ ٲٲرغٲيٲ ٲاست بٲ ٲٲرغٲيٲ چٲٲ .. بٲ چوار مشقيٲ ، قاچ ٲاكٲشان ، قاچ لٲسٲر قاچ ، هٲٲتروشكان .. يان بٲ جيچكانٲوٲ .. ئارٲزووي خٲتٲ ..

تٲلٲيان بٲ كردم ، كوٲٲكٲت نٲخٲشٲ ، يٲكسٲر كٲوٲمٲ ٲاكردن ... لٲ نٲرمٲغارٲوٲ بٲ سٲد و بيست ... كٲ گٲيشتينٲ عيادٲي دكتٲر ، دووسٲد تا چوارسٲد نٲخٲش دانښتٲوون ، چاوٲٲوانيان ئٲكرد .. هٲندٲكيان لٲسٲر ٲٲرغٲيٲ چٲٲ .. ٲٲرغٲيٲ ٲاست ، قاچ لٲسٲر قاچ ، بٲ جيچكانٲوٲ .. جٲنابي دكتٲر وسكرتٲر و ستافٲكٲيشي ٲايندٲكرد .. هٲتا بتوانن دووسٲد بٲ چوارسٲد نٲخٲشي دانښتٲو چارٲسٲر بكن .. كٲ سكرتٲرٲ ٲاكردووٲكٲ ئٲمٲي بينيٲ بٲ ٲٲوٲ و لٲسٲر سٲري ٲاوٲستا بووين ، تووٲٲ بوو .. لووتٲ چرچٲكٲي خوراند و .. ووتيٲ : (بٲو ئاسانيٲ نٲرٲتان نايٲت ، بٲٲن دانښن .. چل و ٲٲنج خولٲكي تر ناوتان ئٲنووسم و ئٲتانخٲمٲ ٲيزٲوٲ)

كٲ ووٲم خٲشم دكتٲرم .. ٲٲكٲنيني هات ، وٲك بٲٲيٲ بٲٲ بٲوانامٲكٲت خٲسار كردووٲ ، ئٲگينا لٲ دكتٲرٲ ٲاكردووٲكان ئٲبوويت ..

خٲٲكٲكٲيش بٲ ناٲٲزاييٲوٲ تٲماشايان ئٲكردين ، وٲك شتٲكي سٲير و ابووين ، چونكٲ نٲ لٲ ٲاكردووٲكان بووين و نٲ لٲ دانښتٲوٲكان ، ئٲمٲيش وٲك بٲٲيٲ شتٲكي ناياساييٲ و تٲنانٲت ياساغيش بوو .. دٲرچوون بوو لٲ كولتور و داب و نٲريت و تٲنانٲت ئاينيش .. خٲٲكٲكٲ تا دٲهات بٲزار تر ئٲبوون .. سٲرٲتا كٲوتنٲ بٲمٲ بٲم .. دواييٲ يٲكٲكيان ، كٲ لٲوٲ ئٲچوو كٲنٲ ئامر سريٲ بوو بٲ ، هاواري كرد :

پارچٲ برا ، يا ٲاكٲ يان دانښشٲ ، ئٲوٲ نيازي چيتان هٲيٲ ؟

يٲكٲكي تريان ، كٲ لٲوٲ ئٲچوو ٲٲشمٲرگٲيٲ كٲن بوو بٲ ، ٲسٲكٲي لٲ وٲرگرتٲوٲ و .. ووتيٲ : (ئٲگٲر بٲ تٲمان حوكمٲت بٲوخٲنن ، حوكمٲت وا ناٲوخٲ)

لٲوٲ سٲرٲوٲ ، كوٲي سيكيوريتيٲكٲ بٲ ٲاكردن گٲيشتٲ سٲرمان ، جلٲكي

ئاودامان ئىشى لىبار دابوو .. دوو دىمانچى تارىقى بى ھەردوو
قەرغەيى ھەواسىبوو . . دوو جىھازى بى تىل و كىلچەيك و
سەندەيكى شى و كىبەيكى كارى با و تەسبىحەيكى سوور و .. زىر شتى تىرى
پىا ھەواسرا بوو .. كوۋكەم ھەرچەند نەخشىش بوو ، پەكەنى .. ووتى
: ئەمە پىكەبى ووردى و وا ھەفرەش ؟ يان پىاوى ستارتىك ؟

كوۋى سىكىيورىتى وەك ئىوۋى كەبى ، يان ھەدەفەن لى گۆچەكەيدا بى ،
ئاگەي لى پەكەنەن و قەسەكانمان نەبوو .. وەك ئىوۋى دىست بەداتە
گۆچەكى فەردە بىرەج ، ئاوا شەنى چاكەتەكەمى ەاكەشا و لىگەكە خەي
بىردەمى بى لای دەرگاگەو ، ووتى : (بىقەدەر دىنەيك شەرمەزارم ،
كە وا بى ئەدەم لىگەكەتە ، چۈنكە ئىشى مەن وايدى .. ئەگىنا چەكەم لى
بىرە تە پورت چەكەردەمەو .. تە فەريەي نەكەوتەتەيە حەوت زەمان بوو
مەردبوو ، دوو سە قەپ خەلەنت لى ەەي خوا بى ئەمادە كەردىن)

كەوتەندەو ەەكەردەن ، بى لای دەكتەر زەزم .. زىرەكتەرى دەكتەرى شار بوو
.. حەوت ھەشت زەمانى ئەزانى .. مەلەوان بوو .. ەەچى بوو .. بىستە
شەنەي ھەنگە ھەبوو .. سە ژن و .. چەوار لەرى لى خەتە ئوم قەسر و
برايمە خەلەل ئىشەيان ئەكەرد ..

كە چەوۋىندە ژوورەو ، سەكتەرەكەي خەوتەبوو .. ئەنگە بىمەسى وپەنج
سە زىاتەر بى فەكەم لى نەدەبە ، بىمەم لىو كەتەدا نەچار بووم
ھەردوو پەنجەي دەشاو مەزمە خەستە دەمەم و فەكەيەكەم لەدا .. چۈنكە
زەردەمەك بوو فەكەم لى نەدەبوو ، فەكەكە سەرتە تا وەك ئىوۋى وا بوو
كەرسىەكە قەرس ەەكەشى ، دەوايى بىرەبەرە نەرم بوو ، فەكەيەكە تىز
دروست بوو .. ئەي ! يەدە بىخەرا ! وەستەيەكەم بىر كەوتەو ەە ۴۸ سە پەش
ئەستە ، لى سەبەنكەران بولبولى لى قەو دروست ئەكەرد ، بولبولى
بچووك بچووك ، ھەر ھەندەي قەنسەك ئەبوون ، بى جەركە ەەەەوۋى لىناو
بولبولى كەندە دروست ئەكەرد ، قەوت پەدە بىكەدايە ، فەكەيەكە لى دەدا
ەەك ئەو فەكەيەي مەن .. خەكە بى وەزدەن ، وەستەكەيان ناو نەبوو
بولبولى قەو .. ئەوۋەندە پەيان وەبوو بولبولى قەو ، سەرى خەي
ھەگەرت ، خوا نەبە كەس نەزانى بى كوۋ چەو ..

سەكتەرەكە دەچەكەي ، بى نەزەيەكەو دەستەكەي بى ھەوادا بىرەز
كەردەو و .. وەستە دەرەشە بى خەوۋكەي بەداتەو ، وەتمە : ئەمەنەو
دەكتەر زەزمە بىنەن ..

ووتى : ەەي !

ووتەم : بى كوۋ ؟

ووتى : بىردەيان ..

ووتەم : بى كوۋ ..

سەكتەرەكە خەوۋى زەا ، نەچار بى كاۋخە ھەستەيەو ، وەك قەسە لىگەكە
بەكەشتەكەيدا بەكات ، ئاوا پەي وەتەن : ئەرە تە خەكەكەي كوۋى ؟

دکتار زمزم ، شش ساعا ت له ژوور کي دانیشوو ، يک نه خه ش نه هاتوو بهم دور و بهر يا .. ئهستا دى .. ؟ ئه ر ته خه کي کوي ؟

و وتم : ته واز له و شتانه بهنه ، به برديان ؟ که بردى ؟
و وتى : ئه مبهلانس بردى .. و ابزانم مرد ..
به ئه وى بزانه چى ئه م ، په م وت : باشه ، سوپاس ، بولبولى قوه .. !

نازانم چى له گوچه کيدا بوو ، تهنه گه يشت ، زه ر دى خه ش بوو ..
له کوچه کم و وتى : بابه چا کووم و ، با به اکر دن به ينه و ..

نه گه يشتبو وينه ما و ، خه زانم به اکر دن هات بهر و وومان ،
و وتى دوو هه واهم په يد .. جار له اک به گه گه کي ئه و ديو ، له رى
غاز که له و په ..

په لامارى به ته کي غازم دا و خستم سه ر شانم و امکرد به گه گه کي ئه و
ديو .. سه ر نجم دا ، خه که کي زه ر به به ته غاز و ائه کن .. کوي
مه نگه ئه وى له بهر دى خه کي مه نگه ليا په ئه ته داون سيندرم
.. پياوى خانه نشين .. پياوى ئيفليج به خه و عه ره بان و اکه شانى
گوچه کي به ته غاز و وک چن کوي سيکيوريتي که گوچه کي شانى
چا که ته مى اکه شا .. ژنى جل شه ، ئه وى عه بدو هى مه لا نورى له
په رله ماندا کردى به شه له سهريان .. که به ماکسى و به ته غاز و ..
عه ره بى هاورد به چه فيه و عه گا و به ته غاز و .. مناهى په لى
په نجى سه ره تايى .. پياوى پير ، به که وا و سه ته و که نزیکه ۳۲
سا بوو که وا و سه ته م نه بينى بوو .. پير ژنى ته شى شه ، به ده سته
ته شى و خور

Nawzad Bandy

ى و به ده سته کي تر به ته غاز .. مامه ستا به چا که ت و به ينباخ و
بيجامه ي بازى خه تخه ت و به ته غاز و .. که کار به چه کوس و به ته
غاز و .. دارتاش به مشار و به ته غاز و .. ته نانه ته کو
نه خه شه که يشم بينى ئه و يش په لامارى به ته غاز کي به تاي دابوو ، له
سه عيد عوه يته خه راتر ائه کرد . به ده سته خه م نه بوو ، شه شى
فه نه سا و .. تابله کي په جين ديلاکروام بير که و ته و ، تابله ي
نازادى فه رمانه وايى ميللات ئه کا ..

که گه يشتينه لاي له رييه غاز که ، خاو نه کي هاواري کرد : مه و ستن
، غاز ته واو بوو ..

له و کاته دا ويستم به م سه ر له رييه که و .. ووتار که به خه که که
به م .. که چى په ش من کو که کي تاز په گه يشتوو ، چوه سه ر له رييه که و
.. هاواري کرد : ميللاتى خه و توو ، اپه نه .. هه ر ئه و نه دى په لامارى

ئەم لەريیە غازەتان دا ، پەلاماری داگیرکەرەکان بەن ، بار و دەرەخەکان
باش ئەبن ..

کەبەرە غاز ترسا .. بە ئەکردن سواری بارەگەگرەکانی بوو ، پەیی پیا
نا .. کوو تازە پەگەیشووکان کەوتە خواروو .. کەمەکان دەرەمەدار
گەیشتە سەری و بەردیان ..

کە لەگەڵ کووکانەم ، بە دوو بەتە غازی بەتەرەکان ، بە مەکانەکان ، بە
کاوێخە ئەگەڵەکان ، کووکانەم لەی پرسیم : بەبە ، خە نەخەشی
کەرەنا نەماو ، ئەو پیاوانەکانی کووکانەیان بە شەق بەرد ، بەچی
دەرەمەکان کردبوو ؟

ووتە : ئەوانە پەشەرەکانە نایشەرە دەرەمەدار بوون .. ئەنگە بەمەم لە
سکی دایکەشیاندا هەروا بوون .. کە مەردیش ، هەر بە دەرەمەداری
ئەیان ئەژن ..

بە خەزانەم ووت : هەواڵی دووکانەم چی بوو ؟
ووتی : پەشەرەکان ، پەلەسە بە ئەکردن هات ، ئەم نووسراوەی دامە و
ئەیشت ..

نووسراوەکانە باسی لەوە دەرە کرد ، گوا یا مە بەئەزیم بە دکتەرەکانی زەر
دەسەزی شارەکانمان کردوو و هەمەکوێتەر سەر بێمارستانەکانی و
دانەنیشوووم و کووکانە سێکیوریتهکان نەبووایە ، دکتەر و سکرتهکانەم
ئەخەکاند .. هەر بەبە ئەبەیان بە عەشایری خەم ئەو کەیسە
چارەسەر بکەم یان ئەبە سەبەینە بەم بە بێکەکانی پەلەس ، خەم ئەدەست
بکەم ..

ئەوسا خەریک بوو تەدەگەیشتم لەوەی کە بەچی هەندە دکتەر ئەئەکان و
ئەوانەکان تر دانیشووون .. هەندە پاقلاو فرەش لە هەموو کەکانەکان
لەیان هەبە و ئەدەکان و هەندەکانی تریان دانیشووون و پاقلاوکانیان
و شەق و ئەق بوونەتەر .. . تەگەیشتم لەوەی بەچی دەرەمانساز و
تەقەگەساز هەبە ، بێستەسی دەرەمانخانە و تەقەگەیان هەبە و هەر
ئەئەکان .. ئەوانی تر ، دانیشووون و چاوەڕوان حوکمەت دایانەمەزەرەکان
.. مەلەتەکانی دانیشوووم بە دەرەکانەوت ، لەگەڵ دەرەکانەتەدارانەکاندا کە
بەناو سەدان و هەزاران پەڕە و مەڕ و فەلا و کەمپانەکانی نەوت و
پەڕە و یەخت و مەلارەها دەرەکانەتەبەت بە خەیاندا لە ئەکردنەکانی
یەکەینەدان ..

هەر ئەوە نەمەزانی ، زەرەمەبەکم لە هەستا و لەسەر شەقامەکان بە پەشتا
کەوتە .. لەناو چاوەکانی پە لەسەر مەکوێدا ، کراسە سپیەکانەم پەیس
بوو کە لەگەڵ پەڕەکانی لەسەر بوو ، زەرەم خەش گەرەک بوو .. سەرەم بەرز
کردەو ، پیاوکانی شەت ، بە خە و بەتەرە غازەکانەکان تەمپەنی لەگەڵ
کردبووم ... وویستم پەیی بەم : سەمە لە عەقەت ، سەعات زیاتر ئەبە ،
بارەگەگرە غاز قەلفەکانی لەکردوو ..

کچی ئو ب هانک هانک پئی ووتم : ب ل و ناو استی جادی دا
اوستاوی ؟ ب اناکی یان دانانیشیت ، بولبولی قو !!
ک ل و ورد بووم و ، ه ستم کرد نگب ن و ی و ستا ک ن ک ی
سابونک ران ب .. یان ن و ی هاو پی کی .. ئ و ی نزیک ی ۴۸ سا پ ش
ئ ستا ل قو بولبولی دروست ئ کرد .. بولبولی ز ر بچوک ، ه ر
ئ و ند ی با ند ی کی قنس .